

Wczujmy się
w klimat!

www.44mpa.pl

**PLAN ADAPTACJI MIASTA DO ZMIAN KLIMATU
PODSUMOWANIE
STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO**

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Metryka

Dane	Opis
TYTUŁ DOKUMENTU	Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Planu adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu do roku 2030
AUTOR DOKUMENTU (firma/institucja)	Arcadis sp. z o. o.
NAZWA PROJEKTU	Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców
ETAP nr	6
UMOWA	Nr 1/2017/DZM z dnia 12 stycznia 2017
RODZAJ DOKUMENTU (sprawozdanie, opis produktu)	Sprawozdanie
POUFNOŚĆ	NIE

Historia zmian

Wersja	Autor	Data	Zmiana
0.01	Arcadis sp. z o. o.		Wstępna wersja dokumentu do akceptacji Partnera

Recenzje dokumentu (Kontrola jakości)

Wersja	Autor	Data
0.01	Lider ZM	-

Odniesienie do innych dokumentów

Nazwa dokumentu	Data opracowania dokumentu
Pisma RDOŚ i PWIS uzgadniające zakres i stopień szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko	2018
Metodyka opracowania projektu miejskiego planu adaptacji	2016
Oferta do Zamówienia pn. Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2016
Podręcznik adaptacji dla miast. Wytyczne do przygotowania Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu	2014

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Spis treści

1	Wprowadzenie	5
2	Podstawa prawna i zakres Podsumowania	5
3	Przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	5
4	Informacja o sposobie uwzględnienia w Planie adaptacji wyników strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	7
4.1	Ustalenia Prognozy oddziaływania na środowisko	7
4.2	Opinie organów właściwych w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko	8
4.3	Uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa	9
5	Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych	9
6	Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	10

Spis załączników

- 1) Pisma organów opiniujących właściwych w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko
- 2) Obwieszczenie Prezydenta Miasta Bydgoszczy w sprawie konsultacji społecznych

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Wykaz skrótów

MPA	Projekt „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców”
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy
Ustawa OOŚ	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081)

1 Wprowadzenie

„Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Planu adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu do roku 2030” (zwane dalej Podsumowaniem) zostało opracowane w ramach projektu „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców” realizowanego na zlecenie Ministerstwa Środowiska, zgodnie z umową Nr 1/2017/DZM z dnia 12 stycznia 2017 r. przez Konsorcjum Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego i Arcadis sp. z o.o.

Organem opracowującym „Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Bydgoszczy do roku 2030” (zwany dalej Planem adaptacji) w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081, zwanej dalej ustawą OOS) jest Prezydent Miasta Bydgoszczy. Plan adaptacji jest dokumentem, o którym mowa w art. 46 pkt 2 ustawy OOS.

2 Podstawa prawna i zakres Podsumowania

Podstawą prawną strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest ustawa OOS.

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ww. ustawy do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opinie właściwych organów,
- zgłoszone uwagi i wnioski,
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Dodatkowo zgodnie z art. 42 ust. 2 ustawy OOS organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Niniejsze podsumowanie zawiera wymienione uzasadnienie.

3 Przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (SOOS) zgodnie z definicją art. 3 pkt 14 ustawy OOS rozumiana jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków dokumentu strategicznego, obejmowała w szczególności:

- 1) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 2) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- 3) uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- 4) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

W poniższej tabeli przedstawiono przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Planu adaptacji.

Tabela 1. Przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Planu adaptacji

Zakres SOOŚ według Ustawy OOŚ	Komentarz
Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko	<p>Prezydent Miasta Bydgoszczy wystąpił do RDOŚ w Bydgoszczy (pismo znak: WZR-III.602.3.2017 z dnia 16 maja 2018 r.), PWIS w Bydgoszczy (pismo znak: WZR-III.602.3.2017 z dnia 22 czerwca 2018 r.) z wnioskiem o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy OOŚ. Ustalenie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko zostało określone w pismach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – RDOŚ w Bydgoszczy, pismo znak WOO.411.112.2018.MD1 z dnia 22 czerwca 2018 r., – PWIS w Bydgoszczy, pismo znak: NNZ.9022.1.291.2018 z dnia 2 lipca 2018 r. <p>Pisma zostały załączone do Prognozy oddziaływania na środowisko.</p>
Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko	<p>Prognoza została opracowana zgodnie z ustawą OOŚ i uzgodnieniami organów, w pełnym zakresie wynikającym z art. 51 oraz art. 52 ust. 1 i 2. Sposób uwzględnienia w Planie adaptacji ustaleń Prognozy OOŚ opisano w rozdz. 4.1.</p>
Uzyskanie wymaganych ustawą opinii	<p>Prezydent Miasta Bydgoszczy wystąpił do RDOŚ w Bydgoszczy (pismo znak: WZR-III.602.3.2017 z dnia 13 listopada 2018 r.), PWIS w Bydgoszczy (pismo znak: WZR-III.602.3.2017 z dnia 13 listopada 2018 r.) z wnioskiem o zaopiniowanie Planu adaptacji wraz z Prognozą OOŚ. Opinie zostały wyrażone w pismach:</p> <ul style="list-style-type: none"> – RDOŚ w Bydgoszczy, pismo znak: WOO.410.478.2018.MD1 z dnia 29 listopada 2018 r., – PWIS w Bydgoszczy, pismo znak: NNZ.9022.1.642.2018. z dnia 22 listopada 2018 r., <p>Pisma zostały załączone do niniejszego Podsumowania (Załącznik 1). Informacje o uwzględnieniu opinii przedstawiono w rozdz. 4.2.</p>
Zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu	<p>Prezydent Miasta Bydgoszczy podał do publicznej wiadomości informację o możliwości zapoznania się z projektem Planu adaptacji wraz z Prognozą OOŚ w ramach udziału społeczeństwa w ochronie środowiska (obwieszczenie z dnia 15 listopada 2018 r., załączone do Podsumowania Załącznik 2). Uwagi i wnioski były przyjmowane w dniach 15 listopada 2018 -6 grudnia 2018 r. Informacje o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa przedstawiono w rozdz. 4.3.</p>

4 Informacja o sposobie uwzględnienia w Planie adaptacji wyników strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

4.1 Ustalenia Prognozy oddziaływania na środowisko

Celem Prognozy była ocena wpływu projektowanego dokumentu na osiągnięcie celów ochrony środowiska, ocena oddziaływania na poszczególne elementy środowiska oraz wskazanie rozwiązań służących lepszemu wdrożeniu celów środowiskowych lub mających na celu ograniczenie, zapobieganie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Większość spośród zaproponowanych działań adaptacyjnych do zmian klimatu charakteryzuje się korzystnym wpływem na więcej niż jeden istotny cel ochrony środowiska oraz na większość celów adaptacyjnych. Taka konstrukcja wybranej do realizacji opcji 1 odpowiada na problemy adaptacyjne Bydgoszczy.

Analiza i ocena oddziaływania Planu adaptacji na środowisko wykazała poniższe oddziaływania na:

1. różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta - zidentyfikowano pięć działań mogących mieć niekorzystny wpływ na różnorodność biologiczną oraz stan zwierząt i roślin, tj.:
  - działanie 2.b – Budowa centralnego systemu sterowania i systemu zabezpieczeń oraz modernizacja urządzeń kaskady energetycznej na rzece Brdzie. Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego m. Koronowa i m. Bydgoszczy z uwzględnieniem zdolności przepustowej obiektów hydrowęzła bydgoskiego;
  - działanie 20.c – Modernizacja wału przeciwpowodziowego Fordon-Łoskoń;
  - działanie 21.c – Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez przebudowę oraz termomodernizację sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy – etap I;
  - działanie 21.d – Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji;
  - działanie 31.d – Budowa kąpielisk miejskich;
2. warunki życia i zdrowia ludzi - większość działań została zidentyfikowana jako mające pozytywne lub raczej pozytywne oddziaływanie na warunki życia ludzi. Stwierdzono niekorzystny wpływ na etapie budowy dla 5 działań (działanie 2.b, 20.c, 21.c, 21.d, 31.d). Możliwe jest jednak minimalizowanie oddziaływań związanych z budową;
3. powierzchnia ziemi i gleby – większość działań zaproponowanych w Planie adaptacji będzie miała neutralny wpływ na zasoby powierzchni ziemi i gleby. Zidentyfikowane zostały działania, które wpłyną pozytywnie na gleby ale są też działania mogące negatywnie oddziaływać na powierzchnię ziemi i gleby (działanie 2.b, 20.c, 21.c, 21.d, 31.d). Możliwe jest jednak minimalizowanie oddziaływań związanych z budową;
4. wody – większość zaproponowanych działań będzie miała pozytywne lub neutralne oddziaływanie na stan i zasoby wody. Zidentyfikowane zostały także działania, które mogą wpłynąć negatywnie na stan wód na etapie budowy (działanie 2.b, 20.c, 21.c, 21.d, 31.d). Możliwe jest jednak minimalizowanie oddziaływań związanych z budową;
5. powietrze i klimat – większość zaproponowanych działań będzie miała pozytywne, raczej pozytywne lub neutralne oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego i klimat. Zidentyfikowane zostały także działania, które mogą wpłynąć negatywnie na jakość powietrza na

---

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

---

etapie budowy (działanie 2.b, 20.c, 21.c, 21.d, 31.d). Możliwe jest jednak minimalizowanie oddziaływań związanych z budową;

6. zasoby naturalne – działania adaptacyjne będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne. Wyróżnione zostały działania, które wpłyną pozytywnie, natomiast nie stwierdzono działań mogących mieć niekorzystny wpływ na zasoby naturalne;
7. zabytki – działania adaptacyjne będą miały neutralny wpływ na zasoby dziedzictwa kulturowego. Na stan zabytków działania będą miały wpływ pozytywny, raczej pozytywny lub obojętny. Nie wskazano działań mogących mieć negatywne oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe;
8. krajobraz – zidentyfikowano dwa działania mogące mieć niekorzystny wpływ na krajobraz (działanie 2.b., 31.d). Pozostałe działania będą miały pozytywne, raczej pozytywne lub neutralne oddziaływanie na krajobraz;
9. dobra materialne – nie wskazano działań mogących mieć negatywne oddziaływanie na dobra materialne. Większość działań będzie miało oddziaływanie pozytywne lub raczej pozytywne;
10. powiązania przyrodnicze – większość zaproponowanych działań będzie miała pozytywne oddziaływanie na powiązania przyrodnicze między elementami środowiska.

W obrębie obszarów Natura 2000 (PLB 040003 Dolina Dolnej Wisły oraz PLH 040003 Solecka Dolina Wisły) na terenie miasta Bydgoszczy będą realizowane dwa działania o charakterze technicznym: 20.b Konserwacja i utrzymanie wału przeciwpowodziowego Fordon-Łoskoń oraz 20.c Modernizacja wału przeciwpowodziowego Fordon-Łoskoń.

Działania dotyczą istniejącego wału przeciwpowodziowego.

Przeprowadzona analiza wykazała, że prace prowadzone z zachowaniem działań minimalizujących, nie będą miały wpływu na cele, stan zachowania przedmiotów ochrony oraz integralność obszaru PLB 040003 Dolina Dolnej Wisły, ani na cele, stan zachowania przedmiotów ochrony oraz integralność obszaru PLH 040003 Solecka Dolina Wisły.

Ze względu na charakter analizowanego Planu adaptacji, prognoza nie wskazuje rozwiązań alternatywnych. Precyzyjne rozwiązania alternatywne powinny być wskazane na etapie procedury oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów. W Planie adaptacji nie ma informacji technicznych, które pozwoliłyby na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów alternatywnych w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć. Ze względu na duży poziom ogólności Planu adaptacji, szczegółowe rozwiązania w tym zakresie będą wprowadzane na etapie realizacji inwestycji wynikających z dokumentu.

4.2 Opinie organów właściwych w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko

Opinie o Planie adaptacji i Prognozie OOŚ wyraziły organy - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pozytywnie zaopiniował projekt Planu adaptacji nie wnosząc uwag, stwierdzając, iż realizacja działań pozwoli osiągnąć długofalowe korzyści środowiskowe, społeczne i ekonomiczne, prowadzące do poprawy funkcjonowania wrażliwych sektorów miasta oraz zapewnienie bezpieczeństwa w obliczu skutków zmian klimatu. Proponowane działania są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych pozytywnie zaopiniował projekt Planu adaptacji wraz z Prognozą OOŚ nie wnosząc uwag.

4.3 Uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

Uwagi i wnioski do projektu Planu adaptacji wraz z Prognozą OOŚ można było składać w terminie od 15 listopada do 6 grudnia 2018 r. Zawiadomienie o możliwości zapoznania się z projektem zostało zamieszczone:

- na stronie bip.um.bydgoszcz.pl;
- na stronie miasta bydgoszcz.pl;
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Bydgoszczy.

Uwagi można było składać:

- w formie pisemnej na adres Urząd Miasta Bydgoszczy, Wydział Zintegrowanego Rozwoju, ul. Grudziądzka 9-15, budynek C, 85-130 Bydgoszcz,
- ustnie do protokołu w siedzibie Wydziału Zintegrowanego Rozwoju Urzędu Miasta Bydgoszczy,
- faxem na nr: 052 58 59 226,
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres e-mail wzr@um.bydgoszcz.pl bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym.

W ramach wpłynęły uwagi Stowarzyszenia Społeczny Rzecznik Pieszych w Bydgoszczy oraz Pana Krzysztofa Borowicza. Informacje o tym, w jakim zakresie uwagi te zostały uwzględnione - przedstawiono w Załączniku nr 3.

5 Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Plan adaptacji powstał w odpowiedzi na jeden z najważniejszych problemów ochrony środowiska, jakim są zmiany klimatu. Działania adaptacyjne będą realizowane w celu poprawy warunków życia w mieście i zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców miasta.

W Prognozie oddziaływania na środowisko wskazano, że działania adaptacyjne będą pozytywnie oddziaływały na środowisko. Plan adaptacji jest spójny z polityką UE i kraju w zakresie adaptacji do zmian klimatu oraz polityką rozwoju miasta. Plan adaptacji jest powiązany z dokumentami wyrażającymi tę politykę i będzie powodować wzmocnienie pozytywnych oddziaływań tych dokumentów na środowisko.

W Prognozie OOŚ odniesiono się do rozwiązań alternatywnych, które powinny być szczegółowo wskazane na etapie procedury oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów. Podkreślono, że w procesie opracowania Planu adaptacji rozpatrzono trzy opcje adaptacji miasta. Opcje te zostały poddane analizom – analizie wielokryterialnej (MCA) oraz analizie kosztów i korzyści (CBA). Kryteria środowiskowe były uwzględnione w obu analizach. W analizie wielokryterialnej oceniono działania uboczne oraz zrównoważony charakter proponowanych działań (możliwy negatywny wpływ na środowisko oraz spełnienie zasady zrównoważonego rozwoju - sprawiedliwości międzypokoleniowej i oszczędnego gospodarowania zasobami). W analizie kosztów i korzyści brano pod uwagę korzyści w zakresie majątku środowiskowego, m. in. zwiększenie powierzchni błękitno-zielonej infrastruktury i realizacji koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym. Analizy pozwoliły na wybór opcji adaptacji,

która nie tylko w jak najmniejszym stopniu niekorzystnie mogłaby wpływać na środowisko, ale także takiej, która w jak największym stopniu służy ochronie zasobów i jakości elementów środowiska.

Dla działań adaptacyjnych - technicznych, realizowanych w środowisku, mogą wystąpić negatywne oddziaływania związane głównie z etapem budowy przedsięwzięć. Dla tych działań wskazano szereg rozwiązań minimalizujących negatywne oddziaływania, które zostały uwzględnione w Planie adaptacji lub będą uwzględnione w postępowaniach w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. Wdrożenie tych rozwiązań zmniejszy możliwość negatywnego oddziaływania zaplanowanych działań adaptacyjnych.

Ponadto w Prognozie opisano przewidywane pogorszenie stanu środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców miasta w przypadku braku realizacji Planu adaptacji.

Wyniki strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zostały uwzględnione w Planie adaptacji.

Plan adaptacji został wypracowany w trybie współpracy zespołu ekspertów, przedstawicieli miasta – pracowników Urzędu Miasta, spółek miejskich i jednostek organizacyjnych miasta – oraz interesariuszy. W trakcie opracowania Planu adaptacji przeprowadzono cykl trzech warsztatów, na których dyskutowano kolejne elementy dokumentu. Ponadto odbyły się spotkania robocze członków zespołu ekspertów i członków zespołu miejskiego. Jest to więc dokument opracowany w trybie partycypacyjnym i uwzględniający potrzeby adaptacji do zmian klimatu różnych grup społecznych.

Zgodnie z koncepcją adaptacji do zmian klimatu wyrażoną w Białej Księdze, adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania (COM(2009)147final) *„Jednym ze sposobów przeciwdziałania skutkom zmian klimatu są strategie koncentrujące się na zarządzaniu zasobami wodnymi, gruntowymi i biologicznymi oraz ich ochronie w celu utrzymania i przywrócenia zdrowych i sprawnie funkcjonujących ekosystemów zdolnych do adaptacji do zmian klimatu. (...) Dowody wskazują, że korzystanie z możliwości natury w zakresie niwelowania i kontrolowania skutków na obszarach miejskich i wiejskich może być skuteczniejszym sposobem adaptacji, niż poleganie tylko na infrastrukturze fizycznej”*. Zasady te były podstawą opracowania Planu adaptacji i stanowią podstawę wyboru wariantu Planu adaptacji.

6 Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Zasięg terytorialny Planu adaptacji jest ograniczony do terenu w granicach administracyjnych miasta i jest znacznie oddalony od granic państwowych. Nie występują powiązania przyrodnicze pomiędzy obszarem, w którym położone jest miasto oraz obszarami poza granicami kraju. Oddziaływania Planu adaptacji mają lokalny zasięg, zamykają się w granicach miasta. W związku z powyższym Plan adaptacji nie wymagał przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

7 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Realizacja działań przewidzianych w Planie adaptacji wymaga stałego monitorowania oraz odpowiedniego reagowania w przypadku, gdy pojawiają się rozbieżności pomiędzy zakładanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Ocena wdrażania założeń Planu adaptacji opiera się na zestawie określonych wskaźników systematycznie monitorowanych i sprawozdawanych. Powinno to zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania środowiskiem i realizacji inwestycji.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

W dokumencie zaproponowano łącznie 9 wskaźników, które zostały przypisane do poszczególnych komponentów środowiska. Proces monitoringu wymaga dobrej współpracy wszystkich zaangażowanych instytucji.

Należy zaznaczyć, że jednym z głównych problemów w skutecznym zarządzaniu jakością środowiska jest niespójność danych pochodzących z różnych źródeł oraz często brak ujednoczonej metodyki pozyskiwania danych środowiskowych.

Wczujmy się
w klimat!

www.44mpa.pl

ZAŁĄCZNIKI

- 1) Pisma organów opiniujących właściwych w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko
- 2) Obwieszczenie Prezydenta Miasta Bydgoszczy w sprawie konsultacji społecznych
- 3) Sposób, w jakim zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Załącznik 1

 REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY

Bydgoszcz, dnia 29 listopada 2018 r.

WOO 410.478.2018.MD1

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY
KANCELARIA OGÓLNA
3

data wpływu: 30-11-2018
nr wpływu: 150530
liczba załączników: .....

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY
SEKRETARIAT PRYZYDENTA

wpływ: 30.11.2018
nr wpływu: 150530

SEKRETARZ MIASTA
Edmund Chrowski

Prezydent Miasta Bydgoszczy
ul. Jezuicka 1
85-102 Bydgoszcz

P. Wicepr. D. Kempa
30.11.2018

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, działając na podstawie art. 54 ust. 1, art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r., poz. 2081 j.t.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 13 listopada 2018 roku (wpływ: 15.11.2018 r.), opiniuje pozytywnie projekt pn. „Plan adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu do roku 2030” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Plan Adaptacji ma na celu zmniejszenie podatności (lub zwiększenie odporności) miasta na ekstremalne zjawiska klimatyczne oraz zwiększenie potencjału do radzenia sobie ze skutkami tych zjawisk i ich pochodnych. Jest również szansą na lepsze urządzenie miasta poprzez ograniczenie strat z powodu zjawisk klimatycznych i racjonalne wykorzystanie posiadanych zasobów.

W przedłożonych dokumentach wskazano, że głównymi zagrożeniami klimatycznymi w Bydgoszczy są:

- wzrost wartości i liczby dni z temperaturą maksymalną powietrza,
- wzrost długości i częstości występowania fal upałów,
- nasilające się zjawisko miejskiej wyspy ciepła,
- wzrost częstości występowania deszczów o wysokiej intensywności i krótkim czasie trwania,
- zagrożenie powodziowe od rzek,
- zjawisko suszy skutkujące niedoborami wody w regionie,
- osuwiska wywołane np. ulewnymi opadami na obszarach zagrożonych ruchami masowymi,
- koncentracja zanieczyszczeń powietrza i występowanie smogu zimowego,

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

- wzrost częstości występowania burz z towarzyszącymi im silnymi wiatrami.

Przedłożony dokument, kompleksowo opisuje wyzwania stojące przed miastem i wskazuje, jak się na nie przygotować. Uwzględnia możliwe scenariusze zmian klimatu, kierunki tych zmian oraz konsekwencje ich wystąpienia, a także uwzględnia specyficzne lokalne uwarunkowania geograficzne, społeczne i gospodarcze miasta Bydgoszczy oraz zawiera propozycje konkretnych działań chroniących przed skutkami zmian klimatu, do których należą przede wszystkim działania takie jak:

- konserwacja i utrzymanie wału przeciwpowodziowego Fordon – Łoskoń,
- regularna pielęgnacja drzew,
- zachowanie i przebudowa powierzchni asymilacyjnej w mieście,
- budowa systemu ograniczania niskiej emisji komunalnej w mieście (wymiana ogrzewania na ekologiczne, wymiana ciepłociągów podziemnych na wykonane w nowoczesnej technologii preizolowanej, budowa sieci ciepłowniczych, przyłączy i nowoczesnych węzłów w budynkach odbiorców),
- działania edukacyjno – promocyjno – informacyjne (promocja i wdrożenie opracowanego katalogu zielono – niebieskiej infrastruktury wśród mieszkańców, jako elementu systemu rozwiązań służących retencjonowaniu wody, rozbudowa meteorologicznego systemu pomiarowego z uwzględnieniem biomonitoringu, informowanie i edukacja o zagrożeniach związanych ze zjawiskami klimatycznymi),
- budowa systemu rozwiązań dla zapewnienia komfortu termicznego mieszkańców (w tym budowa kurtyn i fontann wodnych, utrzymanie pergoli wodnej i ulicznych źródeł wody, zazielenie miasta),
- dostosowanie systemu komunikacji publicznej do skutków zmian klimatu (rozbudowa inteligentnych systemów transportowych, zakup nowoczesnego taboru autobusowego i tramwajowego, w tym elektrobusów),
- budowa zbiorników retencyjnych z elementami błękitno – zielonej infrastruktury (zielone dachy i ściany, zagospodarowanie wód deszczowych z pominięciem kanalizacji deszczowej),
- budowa systemu informacji o zagrożeniach w przestrzeni publicznej (modernizacja i rozbudowa systemu ostrzegania mieszkańców przed powodzią),
- ochrona obszarów generowania świeżego/chłodnego powietrza, korytarzy wentylacji na obszarach miasta (działania planistyczne obejmujące ochronę korytarzy przewietrzania miasta i korytarzy ekologicznych).

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Wyżej wymienione działania będą prowadzone zgodnie z zasadą przezroczności i z zachowaniem uregulowań prawnych wynikających z ochrony przyrody i środowiska.

Po analizie przedłożonych dokumentów stwierdzono, iż działania wskazane w Planie Adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu pozwolą osiągnąć długofalowe korzyści środowiskowe, społeczne i ekonomiczne, prowadzące w efekcie do poprawy funkcjonowania wrażliwych sektorów miasta oraz zapewnienie bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców w obliczu skutków zmian klimatu, w tym zwiększenia odporności miasta na: występowanie wyższych temperatur maksymalnych, fal upałów, miejskiej wyspy ciepła, deszczy nawalnych, powodzi nagłych/miejskich oraz powodzi ze strony rzek, niedoborów wody, przekroczeń norm stężeń, w tym epizodów smogowych.

Proponowane działania zgodne są z zasadą zrównoważonego rozwoju. W związku z powyższym, opiniuję pozytywnie przedmiotowy dokument wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

Maria Dombrowicz

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

PAŃSTWOWY
WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY
W BYDGOSZCZY

85-031 Bydgoszcz, ul. Kujawska 4

centrala: 52 37 618 00, fax 52 34 59 840 sekretariat: 52 37 329 34

e-mail: wsse.bydgoszcz@pis.gov.pl

www.pwisbydgoszcz.pl

Nasz znak: NNZ.9022.1.642.2018

Bydgoszcz, dnia 22.11.2018 r.

OPINIA

Na podstawie art. 3 pkt. 1 i art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r., poz. 1261 z późn. zm.) oraz art. 58 ust. 1 pkt 2 i art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 2081), po rozpatrzeniu wystąpienia Prezydenta Miasta Bydgoszczy, znak: WZR-III.602.3.2017 z dnia 13.11.2018 r. (data wpływu 15.11.2018 r.) – w sprawie zaopiniowania projektu pn.: Plan adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu do roku 2030 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY W BYDGOSZCZY

POZYTYWNE OPINIUJE

projekt pn.: Plan adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu do roku 2030 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko nie zgłaszając dodatkowych warunków.

UZASADNIENIE

Prezydent Miasta Bydgoszczy zwrócił się do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy o zaopiniowanie projektu pn.: Plan adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu do roku 2030, którego głównymi działaniami są: działania informacyjno-edukacyjne, organizacyjne i działania techniczne.

Działania informacyjno-edukacyjne są to działania wspierające, podnoszące społeczną świadomość klimatyczną i propagujące dobre praktyki adaptacyjne. Pozwalają one uodpornić miasto i jego mieszkańców poprzez odpowiednie programy edukacyjne i zintensyfikowane działania informacyjne.

Działania organizacyjne dotyczą zmian w prawie miejscowym w zakresie np. planowania przestrzennego, organizacji przestrzeni publicznej, tworzenia wytycznych postępowania w sytuacjach wystąpienia zagrożeń klimatycznych, usprawnienia funkcjonowania służb miejskich bądź systemów ostrzegania przed zagrożeniami.

Działania techniczne są to działania o charakterze inwestycyjnym obejmujące budowę nowej lub modernizację istniejącej infrastruktury, która przyczynia się do ochrony miasta przed negatywnymi skutkami zmian klimatu.

Celem nadrzędnym Planu adaptacji jest zapewnienie rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania miasta w warunkach zmian klimatycznych. Ponadto wyznacza następujące cele szczegółowe:

Strona 1 z 2

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

- Zwiększenie odporności miasta na występowanie ryzyka powodzi od strony rzek,
- Zwiększenie odporności miasta na występowanie wyższych temperatur maksymalnych, okresów bezopadowych z wysoką temperaturą, fal upałów, miejskiej wyspy ciepła oraz ograniczenie zasięgu jej występowania,
- Zwiększenie odporności miasta na występowanie deszczy nawalnych oraz burz,
- Zwiększenie odporności miasta na występowanie koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym epizodów smogowych,
- Zwiększenie odporności miasta na występowanie silnego i bardzo silnego wiatru.

Ponadto wykazano, że planowane działania adaptacyjne oprócz realizacji celów adaptacyjnych równocześnie przyczynią się bezpośrednio lub pośrednio do realizacji ważnych celów ochrony środowiska lub pozostają neutralne względem celów ochrony środowiska. Bardzo istotne znaczenie będzie miała realizacja działań wpływających na zachowanie i rozwój terenów zieleni w obszarze miasta Bydgoszczy, które przyczynią się m.in. do poprawy jakości powietrza oraz zmniejszenia skutków występowania wysokich temperatur maksymalnych. Poprawa jakości powietrza będzie także skutkiem realizacji działań ukierunkowanych na zmniejszenie emisji ze spalania paliw w indywidualnych kotłowniach, jak również w energetycznych instalacjach spalania paliw. Istotne znaczenie będzie miała również realizacja działań wzmacniających ochronę przeciwpowodziową miasta od strony rzek, m.in. modernizacja wału przeciwpowodziowego oraz rozbudowa systemu ostrzegania mieszkańców przed powodzią. Działania te przede wszystkim wpłyną na wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta oraz na ochronę gruntu i gleb. Realizacja zadania w zakresie budowy i modernizacji kanalizacji deszczowej tj. budowa zbiorników retencyjnych przyczyni się przede wszystkim do ograniczenia skutków występowania deszczy nawalnych na funkcjonowanie miasta, w szczególności poprawi warunki życia mieszkańców oraz pozwoli na ochronę ich mienia przed zalaniem.

Przeprowadzona w prognozie analiza nie wykazała negatywnych oddziaływań na ludzi oraz środowisko.

Wobec powyższego Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy wydał opinię jak w sentencji.

Z upoważnienia Państwowego
Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego
w Bydgoszczy
Agnieszka Mikurenda

Otrzymuje:

1. Urząd Miasta Bydgoszczy
Wydział Zintegrowanego Rozwoju
85-130 Bydgoszcz, ul. Grudziądzka 9-15
2. a/a

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Załącznik 2

Prezydent Miasta Bydgoszczy
WZR-III.602.3.2017

Ogłoszono w BIP dnia 15.11.18
Bydgoszcz, dnia 13.11.2018 r.

Wywieszono dnia 15.11.18

Zajęto dnia 06.12.18

ZAWIADOMIENIE

WOA-IV.1622.3.2252/2018

Zgodnie z art. 39 ust. 1, w związku z 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r., poz. 2081, z późn. zm.),

zawiadamiam

1. o przystąpieniu do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Planu adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu do roku 2030”
2. o możliwości zapoznania się z projektem „Planu adaptacji miasta Bydgoszczy do zmian klimatu do roku 2030” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
- 2.1 Wszyscy zainteresowani mogą zapoznać się z projektem ww. dokumentu oraz wnieść uwagi i wnioski w ramach udziału społeczeństwa w ochronie środowiska w okresie 21 dni w dniach od 15 listopada do 6 grudnia 2018 r.
- 2.2 Opracowanie dostępne jest w:
  - w formie pisemnej w siedzibie Wydziału Zintegrowanego Rozwoju Urzędu Miasta Bydgoszczy, przy ul. Grudziądzkiej 9-15, budynek C, pok. 208 w godzinach pracy urzędu (poniedziałek, środa, czwartek godz. 8-16, wtorek godz. 8-18, piątek godz. 8-14),
  - w formie elektronicznej (plik pdf) na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Bydgoszczy w zakładce Zawiadomienia.
- 2.3 Wszystkie uwagi i wnioski do Planu można wnieść:
  - drogą mailową na adres: wzr@um.bydgoszcz.pl bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, z dopiskiem „uwagi i wnioski – projekt MPA”
  - pisemnie na adres: Wydział Zintegrowanego Rozwoju
Urząd Miasta Bydgoszczy
ul. Grudziądzka 9-15
85-130 Bydgoszcz
  - przesłać faxem na nr: 525 859 266
  - ustnie do protokołu w siedzibie Wydziału Zintegrowanego Rozwoju Urzędu Miasta Bydgoszczy, przy ul. Grudziądzkiej 9-15, budynek C, pok. 208 w godzinach pracy urzędu.

Uwagi lub wnioski złożone po upływie ww. terminu pozostawione zostaną bez rozpatrzenia.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Prezydent Miasta Bydgoszczy.

z up. PREZYDENTA MIASTA

Grzegorz Piroń
Dyrektor Wydziału
Zintegrowanego Rozwoju

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Załącznik 3

Uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa

Lp.	Dokument (Plan Adaptacji/Prognoza)	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku wraz z uzasadnieniem
1	Plan adaptacji	Współdziałanie z Radą ds. Partycypacji Społecznej - usunięcie w programie Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego możliwości zgłaszania projektów budowy parkingów (również o powierzchni z płyt ażurowych) w miejsce terenów zielonych (trawników).	Nie	Uwaga niezasadna. Ideą programu Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego jest włączenie mieszkańców Bydgoszczy w decydowanie o wydatkowaniu określonej części budżetu miasta, poprzez stworzenie mieszkańcom możliwości zgłaszania propozycji zadań do realizacji. Zasady zgłaszania projektów określa regulamin programu Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego. Regulamin ten nie narzuca jednak konkretnych kategorii zadań, a jedynie wskazuje jakie ogólne wymagania formalne muszą spełniać zgłaszane projekty. Dopiero po pozytywnej weryfikacji ogólnej projekt poddawany jest analizie szczegółowej przez merytoryczne wydziały i jednostki Urzędu Miasta Bydgoszczy. Zespół do spraw weryfikacji projektów sprawdza czy projekt nie narusza obowiązujących przepisów prawa, czy istnieją techniczne lub technologiczne możliwości realizacji projektu, itp. Po pozytywnej przejściu szczegółowej weryfikacji ostateczną decyzję o realizacji projektu podejmują mieszkańcy miasta.
2	Plan adaptacji	Plan tworzenia „ogrodów społecznych” kwiatowych i warzywnych, w szczególności na terenach szkolnych, w ramach zajęć z przyrody/biologii; utworzenie spójnego programu dla wszystkich miejskich szkół - działanie wspólne z Wydziałem Edukacji i Sportu UMB oraz tematycznych organizacji pozarządowych (z wykorzystaniem dostępnych opracowań tematycznych, np. „Jedź lokalnie, myśl globalnie, cz. 3” - http://globalnepoludnie.pl/IMG/pdf/Poradnik_Ekologiczne_Ogrody_Szkolne.pdf).	Nie	Bydgoski ratusz zainspirowany ideą tworzenia ogrodów społecznych, od 2016 r. zachęcał mieszkańców miasta do wspólnego tworzenia nowych zielonych przestrzeni na swoich osiedlach. W 2016 i 2017 r., w Bydgoszczy z inicjatywy Miasta, dzięki pozyskaniu dodatkowego dofinansowania z WFOŚ, udało się zrealizować kilka takich ogrodów, w tym jeden został doposażony. Obecnie Miasto rozważa ujęcie programu tworzenia ogrodów społecznych w „Strategii Rozwoju Terenów Zieleni Bydgoszczy”.
3	Plan adaptacji	Wdrożenie systemu dopłat do podłączenia mieszkań i domów do KPEC Bydgoszcz, w miejsce dopłat do wymiany pieców spalających paliwa stałe na inny rodzaj paliwa (KPEC posiadania techniczne	Nie	Aktualnie trwają prace nad nowymi założeniami do zmiany uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Dokument (Plan Adaptacji/Prognoza)	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku wraz z uzasadnieniem
		możliwości podłączenia wszystkich mieszkań w Bydgoszczy – informacja uzyskana od Prezesa KPEC).		wodnej oraz trybu postępowania w sprawie udzielania dotacji i jej rozliczania. Priorytetowym kierunkiem działań w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w energię ciepłą będzie rozwój energetycznych systemów dystrybucyjnych (KPEC) i zwiększenie zasięgu ich obsługi, dopiero w dalszej kolejności wsparcie przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii i innych mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń.
4	Plan adaptacji	Przyspieszenie rozwoju sieci dróg rowerowych, miejskich i aglomeracyjnych, w tym w porozumieniu z zarządcami terenów nie należących do miasta, które stanowią atrakcyjne tereny rekreacyjne lub mogą umożliwić połączenie fragmentów sieci, np. PKP (mosty kolejowe), Zarząd Dróg Wodnych (Brdujście/jaz walcowy, bulwary nadrzeczne), gmina Osiesko (tereny Myślęcinka).	Nie	Uwaga niezasadna Miasto Bydgoszcz realizuje obecnie wiele inwestycji rowerowych. Począwszy od tak zwanego pierwszego pakietu rowerowego, do działań uwzględnianych w ramach realizowanych obecnie innych dużych inwestycji drogowych. Również w ramach projektowanych i planowanych na kolejne lata inwestycji, zawsze projektowana jest infrastruktura rowerowa. Miasto Bydgoszcz podejmuje także współpracę z gminami ościennymi w realizacji tego typu infrastruktury. Należy mieć jednak na uwadze, że aktualnie znaczna część podróży rowerowych to podróże o charakterze rekreacyjnym, sportowym i turystycznym, a dopiero w dalszej kolejności, podróże komunikacyjne. Ich znaczenie dla zmian klimatu i adaptacji jest zatem znikome. Priorytetowym zadaniem dla Miasta jest rozbudowa sieci komunikacji publicznej i realizacja, w ramach Planu adaptacji, Działań 37A i 37B. Zakup nowoczesnego taboru autobusowego i tramwajowego ma wpłynąć zarówno na poprawę jakości powietrza w mieście jak i poprawę komfortu termicznego mieszkańców podczas podróży w przypadku wysokich temperatur. Rozbudowa ITS upłynni ruch w mieście i poprawi komfort podróżowania.
5	Plan adaptacji	Przeciwdziałanie tworzącym się w okresach letnich „wyspom ciepła” i niskim dobowym amplitudom temperatur - poprzez stosowanie kurtyn wodnych, budowę fontann, utworzenie bezpłatnych lub niskokosztowych kąpielisk (np. Astoria, Wyspa Młyńska, Smukała,	Nie	Przedstawiane w uwadze działania są uwzględnione w działaniach opracowania, tj.: <ul style="list-style-type: none"> • kurtyny wodne i fontanny zostały uwzględnione w Działaniu 31A; • w Działaniu 31D została przewidziana budowa kąpieliska przy olimpijskim basenie „Astoria” oraz kąpieliska

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Dokument (Plan Adaptacji/Prognoza)	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku wraz z uzasadnieniem
		Janowo), tworzenie „zielonych dachów” i „zielonych ścian” na budynkach miejskich		Balaton na Bartodziejach; • zielone ściany i zielone dachy zostały uwzględnione w Działaniu 35D.
6	Plan adaptacji	Wśród interesariuszy Planu, biorących udział w partycypacyjnym jego przygotowaniu, wymienia się (na drugim miejscu, tuż za przedstawicielami Urzędu Miasta – s. 29) „przedstawiciele mieszkańców, organizacji pozarządowych, jednostek naukowych i uczelni wyższych” i następnie podaje się informację, że „interesariusze, w tym przedstawiciele mieszkańców, brali udział w spotkaniach warsztatowych i konsultacyjnych. (...) Lista interesariuszy przedstawiona została w załączniku 1” - jednakże żadna ze wskazanych grup nie znajduje się wśród wymienionych w załączniku	Tak	Uaktualniono dane dotyczące interesariuszy, którzy byli zaangażowani w proces opracowywania dokumentu (rozdział 4).
7	Plan adaptacji	Aktualizacja danych dotyczących transportu miejskiego za lata 2016-2017, przykładowo: usunięcie zapisu „przystanek na ul. Wyścigowej wraz z pętlą tramwajową”	Tak	Usunięto zapis dotyczący przystanku na ul. Wyścigowej wraz z pętlą tramwajową. Dodano zapis o węźle przesiadkowym przy dworcu Bydgoszcz – Wschód (rozdział 1).
8	Plan adaptacji	Aktualizacja danych dotyczących sieci elektroenergetycznej za lata 2016-2017, w szczególności dodanie informacji o posiadaniu przez KPEC technicznych możliwości podłączenia wszystkich mieszkań w Bydgoszczy	Częściowo	Brak bardziej aktualnych danych dotyczących sieci elektroenergetycznej; sektor energetyki nie został wybrany jako szczególnie wrażliwy na zmiany klimatu w mieście Bydgoszczy, zatem brak aktualizacji tych informacji nie jest istotny dla poprawności analiz i wniosków zawartych w Planie adaptacji; Wprowadzono dodatkowy zapis (rozdział 1), zgodne z informacjami przekazanymi przez KPEC, Wydajność źródeł ciepła zasilających miejski system ciepłowniczy pozwala pokryć potrzeby wszystkich mieszkań w budynkach, których właściciele lub zarządzający zainteresowani są korzystaniem z ciepła sieciowego. W przypadku obiektów usytuowanych w zasięgu sieci ciepłowniczej procedura przyłączeniowa zostaje uruchomiona niezwłocznie po złożeniu wniosku o przyłączenie obiektu do sieci. W przypadku budynków usytuowanych w obszarze nieuzbrojonym w sieć ciepłowniczą, istnieje możliwość jej rozbudowy, jeżeli

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Dokument (Plan Adaptacji/Prognoza)	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku wraz z uzasadnieniem
				zamiar przyłączenia zadeklaruje większa ilość podmiotów z danego obszaru. Zasady przyłączania regulują przepisy Prawa energetycznego, w szczególności art. 7 ust. 1 Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 755, z późn. zm.) stanowi, że przedsiębiorstwo ciepłownicze ma obowiązek zawierania umów o przyłączenie do sieci z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania ciepła, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru ciepła.
9	Plan adaptacji	Aktualizacja danych dotyczących gospodarki wodnej, w szczególności systemu kanalizacji deszczowej i projektu „Budowa i przebudowa sieci kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy”	Tak	Uaktualniono dane dotyczące gospodarki wodnej według najnowszych danych uzyskanych z UM Bydgoszcz (rozdział 1).
10	Plan adaptacji	Aktualizacja danych dotyczących obiektów wielkopowierzchniowych, w szczególności z podaniem daty, wg której jest wyliczony stan ilościowy	Tak	Podano źródło danych o wielkopowierzchniowych obiektach handlowych oraz uaktualniono dane (rozdział 1).
11	Plan adaptacji	Aktualizacja danych dotyczących potencjału społecznego: zmiana definicji „stowarzyszenia zwykłego” po zmianie ustawy Prawo o stowarzyszeniach w 2015 r., otwarcie Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu w 2018 r.	Tak	Zmieniono zapis dotyczący funkcjonowania w mieście Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu (rozdział 1)
12	Plan adaptacji	Współpraca z gminami sąsiednimi w zakresie zarządzania kryzysowego: uwzględnienie i zaplanowanie współpracy w ramach Metropolii Bydgoszcz	Nie	Uwaga niezasadna. W dokumencie jest wzmianka o tym, że istnieje porozumienie Prezydenta Miasta Bydgoszczy i Starosty Powiatu Bydgoskiego w zakresie zarządzania kryzysowego (rozdział 5.3.)
13	Plan adaptacji	Rozwój systemu roweru miejskiego – uwzględnienie możliwości dłuższego niż dotychczas (marzec-październik) sezonu funkcjonowania Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego	Tak	Zmodyfikowano zapis (rozdział 5.6.) aby bardziej zaznaczyć taką możliwość
14	Plan adaptacji	W katalogu Działań adaptacyjnych	Nie	Uwaga niezasadna.

OPRACOWANIE PLANÓW ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

Lp.	Dokument (Plan Adaptacji/Prognoza)	Treść uwagi/wniosku	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia uwagi/wniosku wraz z uzasadnieniem
		- „Dostosowanie systemu komunikacji publicznej” uwzględnienie poddziałania, polegającego na rozbudowie i zagęszczeniu sieci komunikacji publicznej, w tym tramwajowej (a nie tylko system ITS dla istniejącej sieci - poddziałanie 37A, bądź zakup autobusów - poddziałanie 37B), jako skutecznie przyczyniającego się do zmiany zachowań transportowych mieszkańców z użytkowania spalinowego transportu indywidualnego na bardziej ekologiczny transport zbiorowy (odpowiedzialność za realizację: ZDMiKP)		Rozwój transportu w mieście uwzględnia zatwierdzony uchwałą nr XLVI/968/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 września 2013 roku „Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Miasta Bydgoszczy”.
15	Plan adaptacji	Proponuje się jednoznaczne wskazanie sposobu możliwości zapoznania się z Raportem z Planu adaptacji, np. poprzez wskazanie adresu dedykowanej strony internetowej	Tak	Dodano zapis (rozdział 8.4.), że raport z wdrażania Planu adaptacji będzie udostępniony w sposób umożliwiający opinii publicznej zapoznanie się z jego treścią, np. na stronie internetowej Urzędu Miasta Bydgoszczy (https://www.bydgoszcz.pl/rozwój/srodowisko/).
16	Plan adaptacji	Pozostawienie wału Fordon bez utwardzenia, nie prowadzenia prac związanych z wycinka zieleni	Nie	Modernizacja wału Fordon wykonana powinna być zgodnie ze sztuką inżynierską i powinna uwzględniać wymagania techniczne, jakim powinny odpowiadać takie budowle. Ingerencja w dokumencie polegająca na tym aby zachować na wale roślinność wydaje się zbyt ingerująca w przepisy szczegółowe dotyczące takich obiektów. Wszelkie prace będą prowadzone z ograniczeniem do niezbędnego minimum ingerencji w zieleni.